

Jolum jubet, ut Episcopi modesta suppellectili, & mensa ac frugali vilitate contenti sint, verum etiam in reliquo vite genere ac tota ejus domo caveant, ne quid appareat, quod a sancto hoc instituto sit alienum; quodque non simplicitatem, Dei zelum, ac vanitatum contemptum præsereat, Omnino vero eis interdicit, ne ex redditibus Ecclesiæ consanguineos, familiaresque suos augere studeant: cum & Apostolorum canones prohibeant, ne res Ecclesiasticas, que Dei sunt, consanguineis donent, sed si pauperes sint, iis ut pauperibus distribuant; eas autem non distrahant nec dissipent illorum causa: immo quam maxime potest eos sancta Synodus monet, ut omnem humanum hunc erga fratres, nepotes, propinquosque carnis affectum, unde multorum malorum in Ecclesia seminarium exiat, penitus depellant. Quæ vero de Episcopis dicta sunt, eadem non solum in quibuscumque beneficiis Ecclesiasticis tam secularia quam regularia obtinentibus, pro gradus sui conditione observari, sed & ad sanctæ Romane Ecclesiæ Cardinales pertinere decernit: quorum consilio apud sanctissimum Romanum Pontificem cum universalis Ecclesiæ administratio nitatur, nefas videtur potest, non iis etiam virtutum insignibus, ac vivendi disciplina eos fulgere, que merito omnium in se oculos convertant.

88. Cap. III. Quamvis excommunicationis gladius per vos sit Ecclesiasticæ discipline, & ad continendos in officio populos valde salutaris; sobrie tamen magnæque circumspectione exerendus est: cum experientia doceat, si temere aut levibus ex rebus incutiat, magis contemni quam formidari, & perniciem potius parere quam salutem. Quapropter excommunicationes illæ, que monitionibus præmissis, ad finem revelationis, ut ajunt, pro deperditis, seu pro subtrahitis rebus ferri solent, a nemine prorsus præterquam ab Episcopo decernantur: & tunc non alias quam ex re non vulgari, causaque diligenter, ac magna maturitate per Episcopum examinata, que ejus animam moveat: Nec ad eas concedendis cujusvis secularis etiam Magistratus auctoritate adducatur; sed totum hoc in ejus arbitrio & conscientia sit positum, quando ipse pro re, persona, aut loco, vel tempore, eas decernendas esse judicaverit.

Laudatum fuit ab ipsis ethnicis Delphicæ vatis mulieris constans propositum, que recusat Atheniensibus Magistratibus morem gerere, a se postulantibus, ut Alcibiadem diris & imprecationibus devoveret, dicens sui potius officii esse, Numinis clementiam precibus & hostiis placare, atque ad veniam excitare, quam ultionem per execrationes provocare & concitare, ut refert Plutarchus in Alcibiadis vita. Rex Carolus IX. in Comitibus Aurelianensibus art. 18. Prælatos Ecclesiæ Gallicanæ admonuit, non esse monitiones & censuras decernendas pro vulgariis causis, sed tantum pro scandalis gravibus & criminibus publicis. Quam Aurelianensem constitutionem renovavit edicto anni 1666. Ludovicus Rex XIV. Multis præcedentibus Conciliis hoc idem cautum fuerat ac definitum, ut sunt Meldense can. 56. quo cavetur, non solum prærequiri ad infligendam excommunicationem grave crimen, sed etiam ut non possit reus alio remedio emendari & corrigi. Item Aurelianense Concilium IV. can. 2. & Vormatiense can. 13. & Agathense can. 3. Videri possunt apud Gratianum can. Episcopi, &c. nemo Episcoporum, &c. nullus Sacerdotum, 11. qu. 3. S. Augustinus lib. de corrept. & gratia cap. 15. asserit, nullam esse in Ecclesiæ potestate gravio- rem penam ipsa excommunicatione, & citatur in Decreto c. corripitur, 24. q. 3. ubi glossa in v. major, sic refert: Si excommunicatio est pœna maxima, ergo non debet pro levibus criminibus infligi. De hac pœna loquens Apostolus 2. Cor. 13. eam refert Ecclesiæ a Domino collatam fuisse in ædificationem, non in destructionem.

Cap. IV. Contingit sæpe in quibusdam Ecclesiis, vel tam magnam Missarum celebrandarum numerum ex variis defunctorum relictis impostum esse, ut illis pro singulis diebus a testatoribus præscriptis nequeat satisfacere, vel elemosinam hujusmodi pro illis celebrandis adeo tenuem esse, ut non facile inveniantur, qui velis huic se muneri subicere. Sancta Synodus cupiens hæc ad pios usus relictâ, quo plenius & utilius fieri potest, adimpleri, facultatem dat Episcopis, ut in Synodo Diocesana, itemque Abbatibus & Generalibus Ordinibus, ut in suis Capitulis Generalibus, re diligenter perspecta, possint pro sua conscientia in prædictis Ecclesiis, quas hac provisione indigere cognoverint, statuerè circa hæc, quicquid magis ad Dei honorem & cultum atque Ecclesiarum utilitatem viderint expedire: ita tamen ut eorum semper defunctorum commemoratio fiat, qui pro suarum animarum salute, legata illa ad pios usus reliquerunt.

89. Cap. VII. Quoniam in beneficiis Ecclesiasticis omnia, que hereditaria successione imaginem referunt, sacris constitutionibus sunt admissa, & Patrum decretis con-

traria; nemini in posterum accessus, aut regressus; etiam de consensu, ad beneficium Ecclesiasticum cujusvisque qualitatis concedatur: nec hætenus concessi suspendantur, extendantur aut transferantur. In Coadjutoris quoque etiam cum futura successione idem posthac observetur, ut nemini in quibuscumque beneficiis Ecclesiasticis permittantur. Quod si quando Ecclesiæ Cathedralis aut Monasterii urgens necessitas aut evidens utilitas postulet Prelato dari Coadjutorem, non aliter cum futura successione detur, quam hæc causa prius diligenter a Romano Pontifice sit cognita, & qualitates omnes in illa concurrere certum sit, que a jure & decretis hujus sanctæ Synodi in Episcopis & Prelatis requiruntur. Alias concessiones super his factæ subreptitiæ esse censeantur.

Regressus ad renunciata beneficia metu mortis cum sit positivi juris, alicubi admittitur, & alibi rejicitur conformiter huic Tridentinæ sanctioni. Et utique utriusque favent probabiles aliquæ rationes. Rejiciendi causa est odium hereditariæ cujusdam successione in rebus Ecclesiæ, atque major in Ecclesiarum regimine perfectio, ut removeret procul ab Ecclesiæ affectibus sanguinis & carnis. Quæ autem alicubi prævaleret opposita consuetudo, vim fumere videtur ex antiquis quibusdam canonicis, quales videntur c. Confaldus, 17. q. 2. ubi Clericus ægritudine pressus monachismum vovit, si convalesceret, eaque de causa proprio beneficio renunciavit: sed postquam convalescit, Alexandri Pape secundi iudicio resignatum a se beneficium resumpsit. Itemque c. super hoc, de renunciatione, quo permittitur regressus ad resignatum non spontaneè beneficium. Porro metum mortis ex præsentis morbo sufficere ad rescindendum actum eo metu factum, definitum est ab Alexandro Papa III. cap. litteraturam, de voto. Nec vero levis est ratio, quam in materia regressus profert Clemens Papa III. d. c. super hoc, Nulla (inquit) ratio verisimilis reddit, ut quisquam beneficium multis expensis & laboribus acquisivimus, quo sustentari debet, facile sine magna causa sua sponte resignet. Favere pariter videtur alterum regressus exemplum approbatum in c. si beneficia, de præben. in 6. Longe tamen optabile magis & perfectius esset, si Tridentinum hoc decretum ubique prævaleret, quo beneficiorum affectate successiones, & ita in favorem & gratiam ex sanguinis & propinquitatis affectu renunciationse omnino extirparentur, nihil enim possessor beneficii pateretur detrimenti, si convalesceret, quatenus abique ullo regressu in possessione beneficii persisteret, quod nisi per mortem vacare potuerat. Atque ita patet responsio ad præfatos in oppositum allegatos textus, si per beneficii sui abdicationem ægrotus non indulgisset amori propinquitatis. Vide apud Gratianum multos canones cause 8. quest. 1. prohibentes præficere Ecclesiis proprios cognatos: ibidemque exemplum Moyfis propositum a S. Hieronymo in c. Moyfes; & ab Origene in c. si ergo. Qui cum populi simul & tabernaculi prefectura sublimatus esset, nullam prefecturam propriis liberis commisit, sed Josue ex alia tribu orto: Ut sciremus (ait Hieronymus) Principatum in populos non sanguini esse deferendum, sed vite.

90. Cap. XI. Magnam Ecclesiis perniciem asserre solet, cum earum bona, representata pecunia in successorum præjudicium, aliis locantur: omnes igitur hæc locationes, si anticipariis solutionibus fiant, nullatenus in præjudicium successorum valida intelligantur: quocumque indulto aut privilegio non obstante: nec hujusmodi locationes in Romana Curia, vel extra eam confirmantur.

In Concilio Meldensi, & in Capitulis Caroli Magni, & apud Gratianum, 12. qu. 2. c. 44. habetur iste canon hæc pertinens: Precaria & commutationes tempore viduarum Ecclesiarum factæ ab his, qui loca Episcoporum occupaverant, rescindantur. Ex Concilio autem Bellowacensi desumptum c. 1. de Precariis, Precariorum rerum Ecclesiæ tempora definit in quinquennium. Et sub eodem tit. cap. 2. decernitur, successorem revocare posse Precariam irritabiliter a prædecessore factam. Denique cap. 3. dicit, Precariam solvi obitu ejus cui concessa fuerat, sed non obitu ejus qui concesserat, nisi successor inde patiatur detrimentum.

91. Cap. XIV. Quam turpe, ac Clericorum nomine, qui se divino cultui addixerunt, sit indignum, in impudicitie sordibus, immundaque concubinata versari, satis res ipsa communi fidelium omnium offensione, summoque Clericali militia dedecore restatur. Ut igitur ad eam quam decet continentiam ac vita integritatem ministri Ecclesiæ revocentur, populusque hinc eos magis discat revereri, quo illos vita honestiores cognoverit, prohibet sancta Synodus quibuscumque Clericis, ne concubinas aliasve mulieres, de quibus haberi possit suspicio, in domo vel extra detinere, aut cum his ullam consuetudinem habere audeant: alio-

alioquin panis a sacris Canonibus vel statutis Ecclesiarum impositis puniantur. Quod si a Superioribus moniti ab iis se non abstinerint, tertia parte fructuum, obventionum ac proventus beneficiorum suorum quoruncumque & pensionum ipso facto sint privati, que fabrica Ecclesiæ aut alteri pio loco arbitrio Episcopi applicentur. Sin vero in delicto eodem, cum eadem vel alia femina perseverantes, secunde monitioni adhuc non paruerint, non tantum fructus omnes ac proventus beneficiorum suorum, & pensiones eo ipso amittant, qui prædictis locis applicentur, sed etiam a beneficiorum suorum administratione, quoad Ordinariam etiam, uti Sedis Apostolicæ delegatus arbitrat, suspendantur: Et si ita suspensi nihilominus eas non expellant, aut cum iis etiam versentur, tunc beneficiis, portionibus ac officiis & pensionibus quibuscumque Ecclesiasticis perpetuo priventur, atque inhabiles, ac indigni quibuscumque honoribus, dignitatibus, beneficiis & officiis in posterum reddantur, donec post manifestam vite emendationem ab eorum Superioribus cum iis ex causa visum fuerit dispensandum. Sed si postquam semel eas dimiserint, intermissum consortium repetere, aut alias hujusmodi scandalosas mulieres sibi adungere ausi fuerint, præter prædictas penas, excommunicationis gladio plectantur. Nec quævis appellatio aut exemptio prædictam executionem impediatur, aut suspendatur: prædictorumque omnium cognitio non ad Archiepiscopos, nec Decanos, sed ad alios inferiores, sed ad Episcopos ipsos pertinet, qui sine strepitu & figura iudicii, & sola facti veritate inspecta procedere possint. Clerici vero beneficia Ecclesiastica aut pensiones non habentes, juxta delicti & contumacie perseverantiam & qualitatem, ab ipso Episcopo carceris pena, suspensione ab Ordine, ac inhabilitate ad beneficia obtinenda, aliisque modis juxta sacros Canones puniantur. Episcopi quoque, quod abst. si ab hujusmodi crimine non abstinerint, & a Synodo Provinciali admoniti se non emendaverint, ipso facto sint suspensi; & si perseverent, etiam ad sanctissimum Romanum Pontificem eadem Synodo deferantur, qui pro qualitate culpe, etiam per privationem, si opus erit, in eos animadvertat.

Concilium Nicænum can. 3. prohibet cuicumque Clerico subintroducendam secum habere feminam, unde vel occasu vel suspicio peccati possit suboriri. Concilium Arelatense secundum, can. 3. penam adjungit excommunicationis tam in clericum, quam in feminam, si moniti renuant separari. Concilium Toletanum secundum, can. 3. Clericum deponit & excommunicat. Sub tit. de cohabit. Cler. & mul. c. si quisquam, jubet Presbyterum, Diaconum & Subdiaconum, suspectam cum femina conversationem habentes, aut colloquia, si ter admoniti non desistant a confabulationibus & colloquiis, excommunicatione ferri, c. Clericos, jubet fornicarium Clericum, si monitus percat, suspendi ab officio ac beneficio; sed si in contumacia persistat, vult penitus ac in perpetuum a beneficiis removeri. Idem edictum c. si autem, eod. tit. Sanctio ista Tridentina contra concubinariorum clericos compertur in omnibus suis partibus fere conformis decreto Concilii Basiliensis de Concubinariis, quod supra sub eodem Concilio retulimus: quod pariter renovatur in Concordatis Bononiensibus a Synodo quinta Lateranensi approbatis: quodque iidem verbis Concilium Frisingense suis decretis inseruit anno 1449. ut accurate servaretur.

92. Cap. XVI. Statuit sancta Synodus, ut Ecclesiastica beneficia secularia, quocumque nomine appellentur, que curam animarum ex primæva eorum institutione, aut aliter quomodocumque retineat, illa deinceps in simplex beneficium, etiam assignata Vicario perpetuo congrua portio- ne non convertantur: non obstantibus quibuscumque gratiis, que suum plenarium effectum non sunt consequute. In iis vero in quibus contra eorum institutionem seu fundationem, cura animarum in Vicarium perpetuum translata est, etiam in hoc statu ab immemorabili tempore reperiantur, si congrua portio fructuum Vicario, quocumque nomine is appelletur, non fuerit assignata, eam quam primum & ad minus intra annum a fine hujus præsentis Concilii, arbitrio Ordinarii juxta formam decreti sub felicis recordationis Paulo tertio assignetur. Quod si id commode fieri non possit, aut intra dictum terminum factum non erit: cum primum per cessum vel per decessum Vicarii, seu Rectoris, aut quomodolibet alterum eorum vacaverit, beneficium curam animarum recipiat, ac Vicarii nomen cesset, & in antiquum statum restituantur.

Quemadmodum Tridentini Patres de faciendis ab Ordinario Ecclesiarum unionibus, quocumqueque necessarium aut conducibile foret, prospexerunt fest. 21. cap. 5. ita & in hæc fest. 25. de uniendis beneficiis, que perpetuam olim divisa fuerant, rite provifum est, prohibitumque ne deinceps quid tale fiat. Eninvero indignum

prorsus est, ut que fideliū antiqua pietate destinata fuere in stipendium eorum, qui laborant in Evangelio, distrahantur in otiosos & inutiles Clericos, unde defides, & sæpe cum gravi scandalo delicerentur ac luxurientur. Vide multa que præclare differit hæc de re Gratianus, 12. quest. 1. ex veteri novoque Testamento selecta. Quibus adde Apostoli Pauli effatum: Qui non vult operari: non manducet, 2. Thel. 3.

93. Cap. XIX. Destabilis duellorum usus fabricante diabolo introductus, ut cruenta corporum morte, animarum etiam perniciem lucretur, ex Christiano Orbe penitus eliminetur. Imperator, Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites & quocumque alio nomine Domini temporales, qui locum ad monachiam in terris suis inter Christianos concesserint, eo ipso sint excommunicati; ac jurisdictione, & dominio civitatis, castri, aut loci, in quo vel apud quem duellum fieri permiserint, quod obtinent ab Ecclesiæ, privati intelligantur, & si feudalia sint, directis Dominis statim acquirantur. Qui vero pugnam commiserint, & qui eorum Patrimi vocantur, excommunicationis, ac omnium honorum suorum proscriptionis, ac perpetuæ infamie penam incurrant: & ut homicidæ iuxta sacros Canones puniri debeant. Et si in ipso conspectu decesserint, perpetuo careant Ecclesiastica sepultura. Illi etiam, qui consilium in causa duelli, tam in jure quam in facto dederint, aut alia quacumque ratione ad id quemquam suaserint, nec non spectatores, excommunicationis ac perpetuæ maledictionis vinculo teneantur: non obstant quocumque privilegio, seu prava consuetudine etiam immemorabili.

Deinde ab isto pœnali Tridentino decreto Bullam edidit hujus infamie coercendæ causa severiorem Clemens Papa VIII. In qua censuras adversus criminos hujus reos subtrahit aliis quibuscumque absolvendis, solique reservat Summis Pontificibus præterquam in mortis articulo, quibus etiam involvit quocumque duello cooperantes, ipsosque ex composito duelli spectatores. Qui ergo hæc reservatis excommunicationibus innodantur, ad quatuor capita reducuntur: primum, ipsi duello decertantes, sive provocaverint, sive provocati accesserint. Secundo, quicumque alio modo cooperati fuerint consilio, mandato, suasionem, internuncio, libelli provocatorii scriptura, vel dictamine, vel delatione. Tertio, quicumque scienter ad hunc consilium arma subministrant, etiam si fortasse duellum non fuerit subsecutum, nisi forte per ipsosmet steterit, ne duellum committeretur, qui ab initio cooperati fuerint. Quarto, qui de industria spectatores accesserint: ut colligit Bonacina, qui Clementis constitutionem per singula verba retulit in suo tractatu de excommunicationibus extra Bullam Cæsaræ Domini, disp. 2. q. 3. punct. 48. Qui idem ex verbis apertis Bullæ Clementis VIII. inferit n. 29. cum Filliucio & aliis, eum, qui ab alio ad duellum provocatus ipsum acceptavit, statim excommunicatione Bullæ astringi, eosque qui comitantur ad locum pugne, non tamen si comitentur animo impediendi pugnam, quia tunc actum virtutis exercent, & laude dignum. In hac igitur Clementis constitutione quidam actus continentur principaliter & propter se prohibiti, qui idcirco excommunicationibus subiciuntur ipso facto; hi sunt oblatio libelli provocatorii, ejusdem acceptatio, accessus ad destinatum locum, & ipsa pugna seu dimicatio, etiam si neutrius mors sequatur. De ceteris actibus, si duelli effectus non sequatur, quamvis indubie peccetur mortaliter, & nominatim e Clementis constitutione prohibeantur, si tamen duellum non sequitur, probabilis esse censet cum aliis, quos citat ipse Bonacina, minime incurri censuras in illa contentas ob communem & receptissimam regulam, suadentes, mandantes, consulentes, non affici Ecclesiasticis censuris, nisi efficaciter influxerint sequuto effectu. Et insuper pœnas, cum odiosa sint, non esse extendendas, sed potius restringendas. Denique ut distinguatur duellum ab aliis pugnis & rixis huic excommunicationi non obnoxii, sic describi solet: ut sit pugna singularis, deliberata, ab utraque parte statuta, ex conditio loco & tempore, cum armis ad occisionem, vel mutilationem, vel vulnerationem aptis. Itaque non hic comprehenduntur pugne, que peraguntur pugnis, calcibus, capillorum evulsione; immo neque armis, sed non ex conditio tempore & loco.

Cap. XX. Cupiens sancta Synodus Ecclesiasticam disciplinam in Christiano populo non solum restitui, sed perpetuo servari eam a quibuscumque impedimentis conservari, præter ea que de Ecclesiasticis personis constituit, secularibus quoque Principes officii sui admonendos esse censuit, confidens eos ut Catholicos, que Deus sanctæ fidei Ecclesiæque protectores esse voluit, jus suum Ecclesiis restitui non tantum esse concessuros; sed etiam subditos suos omnes ad debitam erga Clerum, Parochos, & Superiores Ordines